

Georg Schlünssen

Erindringer om Barndommens Gade

*(De tilføjede husnumre uden gadenavn er alle beliggende i Nørregade)
(Se også under "Erindringer": Schlünssen Anetavle)*

Den 19. April 1920 fyldte jeg seks Aar og skulde saa begynde i Skolen til Maj.

Min Mor havde ikke tid til at følge mig til Skole, det blev overladt til min store Søster Anna, der var tre Aar ældre end jeg, altsaa 9 Aar. Vi fulgtes ad, og da vi kom ned til den gamle Byskole (*Fr. d. VII's Gade 2*), sagde Anna til mig: "Kan du se den grønne Dør ovre i det hvide Hus? Den skal du bare gaa ind ad, saa er du i Skole". Det gjorde jeg, og saa var den sag klaret.

Mit første Indtryk af Skolen var, at Lærerinden, det var Frøken Villadsen og meget smukt. Hun sang: "Nu titte til hinanden de favre Blomster smaa". Den havde jeg ikke hørt før, men jeg fik den lært. Derefter bad hun Fadervor og sang endnu en Salme, og saa begyndte Undervisningen.

Min Skoletid var ikke opmuntrende. Lærerinden viste sig, trods sin gode Sangstemme, at være en arrig Heks, der tit var direkte ond ved os smaa Dreng. Lyspunkter var Frikvartererne. Men de var ogsaa gode. Lige over for Skolen var der en Smed, A. Schlosser (*Fr. d. VII's Gade 1*). Her var Aktivitet, og noget at se paa for os Dreng. Der kom Heste, der skulde have nye Sko, der var Vogne, der skulde repareres. Mest spændende var det, naar der skulle lægges nyt Jern om et Hjul. Hjulet kom oppe fra Karetmageren og blev spændt fast. Saa kom Smeden med Ringen, der skulle lægges om. Ringen var varm, næsten gloende, og saa skulde Ringen lægges om Hjulet i en Fart, og saa skulde det hele køles af i Vandbaljen, inden der gik Ild i Hjulet. Det var spændende. Ved Siden af Smeden boede Hestehandler Munk (*Fr. d. VII's Gade 3*). Der var ogsaa noget at kigge paa for os Dreng. Der kom tit nye Heste. Et Kobbelt Heste, tit en seks syv stykker, bundet til hinandens Haler, var et festligt Syn. Paa den forreste red Manden, der skulle passe dem. Derefter fulgte saa den lange Række af Heste. Jeg drømte tit om, at det var mig, der sad paa den forreste Hest og styrede dem alle. Jeg oplevede det dog aldrig.

Paa den vestlige Side af Nørregade laa en hvid Gaard "Birkely" (*99*). Her boede Sognefogeden Evald Laursen. Jeg husker ham som en høj, lidt duknakket Mand, der var rar, men altid havde travlt. Hans Kone husker jeg som en smuk Dame, der tit havde et venligt Ord til os Børn. Ved Siden af Skolen var en Købmand (*108*), jeg tror, han i min Barndom hed Sandahl Skov, senere kom Simonsen til. Her kunde vi købe Bolcher, men da jeg aldrig havde Penge, var det ikke af Interesse for mig. Ved Siden af Købmanden (*106*) laa der et gult Hus. Her boede en Murer, Jacob Hansen. Naar jeg husker ham, er det nok, fordi hans Datter Marie kom til at gaa i Klasse med mig. Han flyttede dog, og nye Folk kom til.

Det næste Hus paa den østlige Side af Nørregade (*104*) var C.P. Christensen. Han var en meget alsidig Mand. Oprindeligt var han Tømrer, nu drev han Cykelforretning, men han var ogsaa Vognmand, og han havde ogsaa Landeri med baade Køer og Grise og Heste naturligvis. Hestene blev ogsaa brugt i Vognmandsforretningen.

Ved C. P. Christensens Hus gik Thomsensvej fra, og paa det andet Hjørne af Thomsensvej boede Murer Rasmussen. Hans Kone havde Brødudsalg og solgte ogsaa Bolcher og Slik. Murer Rasmussen var altid i gang med at bygge om paa sit Hus. Jeg tror det var det Hus, der var flest Hjørner og Kviste paa. Efter Rasmussen var der et Smedeværksted "Grosen og Jacobsen". Det var der dog ikke ret længe. Grosen fik ansættelse paa "Alfa" som Maskinmester, og Jacobsen kom til "Vejen Maskinfabrik"; der senere fik Navneforandring til "Vejma".

Ved Siden af Smedeværkstedet var der et gammelt Hus. Der boede Grosen (*100*). Han havde to Børn, Gunnar og Ellen. Efter Grosens Hus kom Kirken, og lige overfor paa den vestlige Side

af Nørregade laa Kirkegaarden. Underligt at man byggede Kirken paa den modsatte Side af Gaden, naar den gamle Kirke faktisk laa midt paa Kirkegaarden. Det har man sikkert ogsaa fortrudt senere. Efter Kirken kom Maler Niensens Hus (98). Han var en lille, men bestemt Mand med en stor Børneflokk, vistnok 14. Jeg kendte dem ikke alle sammen, de var jo ældre end jeg, men nogen af dem gik jeg i Skole med, og sommetider legede jeg med dem. Efter Maler Nielsen kom Pottemager Jensen (96). Jeg var somme tider med min Far inde paa Pottemagerværkstedet og se, hvordan man lavede Krukker, Fade, Skaale, Tallerkner, Kopper og lignende. Det var spændende. Værkstedet var halv kælder, for Leret skulde jo holdes fugtigt. Der var ogsaa halvmørk derinde, saa det gav lige som et ekstra Gys, men naar man først var derinde, var der ikke noget Gys. Det var flinke og rare Mennesker, og det var interessant at se, hvordan de kunde forme en Klump Ler til en Tallerken eller til et stort Fad. Den gamle Pottemager forærede mig en dag en Tallerken med fine Blomster paa. Den var jeg meget stolt af.

Over for Maler Nielsen paa den vestlige Side af Gaden (93), ved Siden af Kirkegaarden, boede Karetmager Jensen. Det var ham, der leverede Hjul til Smeden. Ham var jeg lidt bange for. En Dag havde Far sendt mig hen til ham med en Sav, der skulle files. Det kostede 50 Øre, men Karetmageren kiggede arrigt paa mig og sagde: "Jeg er snart træt af jeres gamle Save, kan I ikke komme med dem, inden de bliver saa sløje!" Jeg sagde ikke noget, men en af Svendene, det var hans Søn, Alfred, kiggede paa mig og sagde: "Jeg skal nok file den for dig", og glad var jeg.

Efter Karetmageren boede Bager Jensen (91). Ham var jeg ogsaa bange for, for han havde et voldsomt Sind og skældte tit ud. Jeg lærte ham dog senere at kende som en bundhæderlig Mand, der ogsaa kunde være flink. Han havde fire Børn, og jeg gik i Klasse med den ældste, Katrine.

I Huset efter Bager Jensen (89) boede Rejsebud Jensen. Han havde tidligere været Gendarm, men var vistnok blevet afskediget efter en Skærmydsel med de tyske Gendarmere. De ville afbryde Broen ved Knagemøllen, og det ville Jensen ikke gaa med til. Tyskerne sagde, det var efter Ordre fra Kejser Wilhelm, men Jensen sagde: "Jeg vil skide paa Kejser Wilhelm", og det kostede ham hans Stilling, men Broen blev bevaret.

At være Rejsebud lyder jo i vore Dage lidt mærkeligt, men Jensen rejste altsaa hver Dag til Kolding og besøgte Ærinder for Folk. I Kolding var der jo store Forretninger, hvor man kunde købe Ting, som man ikke kunde købe i Vejen. Han fornyede ogsaa Lotterisedler for dem, der spillede i Klasselotteriet. Han rejste med Toget, og jeg husker, at jeg engang skulde paa Ferie hos min Tante i Kolding, men var for lille til at rejse selv. Da blev jeg sendt med Rejsebud Jensen til Kolding. I Kolding var der saa en anden Mand, der fulgte mig op til den Gade, hvor min Tante boede. Saa kunde jeg selv klare Resten.

Der var flere Familier i Huset hos Rejsebud Jensen, men jeg husker dem ikke.

Det næste Hus (85) var en Skomager. Han hed Schlosser. Hans Kone var død, men han blev gift igen, og hans nye Kone begyndte en Tricotageforretning, som hun selv drev i mange Aar.

Vi skal over paa den østlige Side af Gaden igen. I Huset (94) efter Pottemageren boede en gammel Mand, der hed Mathias Lorentsen. Han var gemytlig og ville gerne fortælle. Desværre har jeg glemt, hvad han fortalte. Efter Mathias Lorentsen kom Svendehjemmet (90). Her kunde de farende Svende faa et billigt Logi og et Maaltid Mad, naar de trængte til det. I min Barndom var der mange rejsende Svende, og vi talte tit med dem. Jeg har ogsaa været inde i Stuen hos Svendene, og jeg kan endnu huske Lugten fra Spyttebakkerne. Det var just ikke Violer, det lugtede af.

I den sydlige Ende af det hus, hvor Svendehjemmet var, boede Anders Poulsen. Hans Kone syede Kludesko til os Børn. Naar Mor havde sprættet en gammel frakke op og vasket Tøjet,

blev jeg sendt ned til Ane Poulsen, og saa syede hun Sko til os. Vi sagde for Resten ikke Kludesko, men Tøjsko. De var meget fint lavede, somme Tider med Kanter af Fløjl. Naar saa vi kom hjem med de nye Sko, saa skulde Bundene ferniseres, helst 3 gange, saa de kunde vare længere. Om Vinteren, naar vi skulde paa Kælkebakken, fik vi Tøjskoene paa og saa et Par af Fars uldne Sokker trukket udenover. Saa kunde vi staa fast og holde Fødderne varme.

Det næste Hus (88) var Søren Peter Petersens. Han var Murer og i mine Øjne en gammel Mand. Hans Barnebarn boede hos ham, han hed Aage Nørholm. Han var ikke helt som vi andre og fik senere Ophold paa et Plejehjem.

I det næste hus (86) boede min Tante. Onkel var død, før jeg kan huske. Min Tante, Louise Schlünssen havde 5 Børn, men de var allesammen ældre end jeg. Jeg husker dem kun som voksne. Nede bag min Onkels Hus laa et lille Hus, der hed "Lurendal". Her boede Skomager Frandsen. Han havde flere Børn, men jeg husker kun Nicolaj, som var paa Alder med mig.

Det næste i Nørregade (84) var M.K. Sørensen. Han var Overportør paa Vejen Station, men havde ikke saa tit Tjeneste, for han var meget engageret i Politik, og blev senere Folketingsmand. En Tid var han ogsaa Redaktør for Kolding Socialdemokrat i Vejen.

I Huset derefter (82) boede Morten Mikkelsen. Han arbejdede paa Alfa, men jeg husker ikke saa meget om ham. Hans Datter Ditte Mikkelsen lever endnu.

I Huset derefter (80) boede Enkefru Thomsen. Hun havde Legetøjsforretning, og jeg gik i Klasse med hendes Søn Arne.

I det næste Hus (78) boede Kr. Dall, han var Kreaturhandler og havde ogsaa lidt Landeri. Jeg kan huske, at jeg en Tid hentede Mælk til Mor hos Dall. Jeg fik Mælken øst op i en Spand ved Stalddøren. En Dag kunde vi faa Raamælk, det var det første Mælk en Ko gav efter Kælvning, det var ikke saa godt at drikke, men det var udmærket til at bage af, og desuden var det billigere, saa det købte vi. Prisen kan jeg ikke huske.

Tilbage til den vestlige Side af Gaden (81). Her boede Dyr læge Mogensen. Han var en meget fin Mand, gik altid i blankpudsede Støvler og var i det hele taget en fin Mand. Han var vist nok meget dygtig og havde en stor Praksis.

Det næste Hus var Peter Dall (77). Han var Søn af Kreaturhandler Dall paa den anden Side af Gaden, og han var Slagtermester. Han havde en stor Forretning med flere Slagtersvende, og han havde 8 Sønner og en Datter. Af Drengene husker jeg bedst Kristian, Thomas og Frits, som var paa min Alder. Peter Dall gik ogsaa paa Jagt og havde altid en tre-fire Jagthunde. Det kunde ogsaa ske, at der i Jagtsæsonen hang et Raadyr uden for Forretningen. Det var vi Drengene meget optaget af.

Det næste Hus var Vilhelm Kock. Han var gammel i min Drengetid, men har nok tidligere været noget af en Tusindkunstner. Han havde været Fotograf, og hans Søn, Christian Kock havde da ogsaa fotografisk Atelier i Vejen. Hans Kone Bothilde Kock laa syg i Sengen af Leddegigt. Min Mor sagde, hun havde ligget i otte Aar, og det blev til flere Aar endnu, inden hun døde. I Vilhelm Kocks Have var et Træ med Skovfoged Æbler, og naar jeg havde været der i et Ærinde for min Mor, fik jeg somme tider et Æble.

Saa fulgte et langt hvidt Hus (73). Det var min Onkel Ludvig Schlünsens. Han var Malermester. Jeg besøgte dem tit og legede her med mine Fætre og Kusiner. Fra deres Have kunde vi gaa lige ud paa Sportspladsen, der laa lige bagved. Her spillede vi Fodbold, naar vi ellers kunde skaffe en Bold. Det var ikke altid let, for Bolde var dyre, og vi havde ingen Penge. Det var kun de mest velhavende, der kunde give deres Dreng en Fodbold.

Ved Siden af min Onkels laa et rødt Hus. Hvem der boede dér i 1920 husker jeg ikke, men snart flyttede en familie ind, der kom fra Ribe. Manden hed Steffensen og var Tømrer. Konen arbejdede paa Alfa. Der var mange Børn, men jeg husker bedst Svend, som jeg gik i skole med. I det næste Hus boede endnu en Maler. Det var P.K. Nielsen. Hans Søn Hjalmer gik jeg i Klasse med, og senere som unge, kom vi en del sammen. Nu bor han vist i Ribe. P.K. Nielsen var noget regnskabskyndig og hjalp ofte Folk med at udfylde Selvangivelsen.

Saa fulgte Træskohandler Andersens Hus (67). Han drev en stor Forretning, for alle Folk gik jo i Træsko dengang. Der var baade Køgetræsko og Bazartræsko. Det var de store spidse, der skulde være Halmvisker i. Andersen havde fire Mand paa Værkstedet til at lave Træsko, og her lugtede dejligt af Læder og Træskolak. I samme Hus (65) boede Maren Ullerup. Hun havde Blomsterforretningen "Viola". Hendes Mand var Skomager. De havde 5 Børn, hvoraf nogle endnu bor i Vejen.

Efter Ullerups Hus var der en ubebygget Grund, og saa fulgte Indgangen til den gamle Sportsplads. Pladsen var Samlingsplads for os Drengene. Kunne vi ikke spille Fodbold, fandt vi paa noget andet. Vi klatrede op i Træerne og lavede en Rutschebane af et Stykke Staaltraad. Staaltraaden blev bundet fast i Toppen af et Poppeltræ og ned til en Pæl paa Jorden, og saa havde vi et Stykke Jern, der var bøjet i Vinkel, som vi lagde over Staaltraaden og holdt fast i med begge Hænder, og saa kunde vi glide ned paa Jorden. Det var sjovt, men ikke ufarligt. Det gik ogsaa kun, til man i Sportsforeningen opdagede det. Saa var det Slut.

Ved Indgangen til Sportspladsen (61) boede "Peter Sofus". Ældre Folk i Vejen behøver ikke andet Navn, han var kendt af alle, og jeg tror, alle kunde lide ham. Han hed Peter Sofus Petersen og var Cigarhandler.

Han rullede ogsaa selv Cigarer og Cerutter, som han solgte i Forretningen, men det var nok mest for sit Snakketøj og sin venlige Maade at være paa, han var kendt. Han var selv ivrig Sportsmand og spillede Fodbold, og han gjorde et stort Arbejde for Sporten og Ungdommen i Vejen. Ogsaa os Drengene var han flink ved og talte venligt til os, naar han kom paa Sportspladsen.

I samme Hus boede ogsaa Peter Sofus' Far Landpost Niels Petersen. Jeg husker ham kun som Pensionist. Han var ogsaa en flink Mand.

Paa den østlige Side af Nørregade (76) laa Theodor Petersens Maskinfabrik. Den fik senere, som før nævnt, Navneforandring til "Vejen Maskinfabrik" og senere igen til "Vejma". I Gaarden var der en stor Kran, hvor man kunde løfte tunge Ting op. Jeg husker en Dag, hvor man havde lavet en Beholder, der var saa stor, at der maatte to Lastbiler til for at befordre den. Den ene Lastbil kørte baglæns. Det var dog ikke i 1920, snarere i 1930. I 1920 var der ikke mange Lastbiler i Vejen. Jeg husker Cementstøberiets Lastbil. Det var et stort Skrummel med Hjul med massivt Gummi og Kædetræk. Den lavede et forfærdeligt Spektakel og kørte ikke hurtigere, end at vi Drengene nemt kunde løbe fra den. Nørregade var jo dengang skærvebelagt, og jeg kan huske, at naar den kørte forbi os, saa klirrede Lysekronen.

Efter Maskinfabrikken kom Bager Nielsen (74). Her var fire Drengene, hvoraf jeg gik i Klasse med den næst yngste, Svend. Bageren var en flink Mand og Konen ligesaa. Jeg fik ofte et Bolsje eller et Stykke Wienerbrød eller en Kage, naar jeg hentede Brød til Mor. Kagerne har nok været fra i Gaar, men de smagte lige godt for det. Bagerens Sønner rejste fra Byen, da de blev voksne, og jeg tror nok, de kom til København alle fire.

Efter Bageren var der en ubebygget Grund. Saa fulgte Grunnetsgade, og paa Hjørnet (70) boede Skrædder Hahn. Ham husker jeg ikke meget om. Han maa være flyttet fra Byen ret snart.

Det næste Hus (68) var Bogholder Porsgaard. Her var to Børn, Gerda og Erik. Gerda var ældst, og hende gik jeg i Skole med. Erik der var noget yngre, bor her i Byen endnu.

Saa fulgte (66) Schou Andersen. Han var Snedkermester. Her var ogsaa to Børn, Villy og Vera. Jeg gik i Klasse med Villy, og jeg var sommetider med ham inde paa hans Faders Værksted, naar vi manglede Lister til at lave Drager af. Schou Andersen var en driftig Mand, han udvidede Værkstedet til Møbelfabrik, og da Villy blev voksen, overtog han Fabrikken og udvidede den endnu mere. Senere flyttede han den ud paa Gamstvej. Efter Villys død, driver hans Sønner Fabrikken videre. Den gamle Schou Andersen lever endnu. Han maa være over 90 Aar.

Det næste Hus (64) var Politibetjent Sørensen.

Han var Enkemand, men hans voksne Datter holdt Hus for ham. Hun var en meget sød Pige. Vi kaldte hende Anna Politi. Sørensen selv var en stor og bred Mand. En noget jovial Type, der dog nok kunne være barsk, naar det var paakrævet.

Det næste Hus (62) var Skomager Poulsen.

Han havde Forretning og handlede med Sko. Han var stærkt knyttet til Indre Mission og var i det hele taget en alvorlig Mand.

Her var tre Døtre, Else, Ruth og Anna.

Efter Poulsen kom Mælkehandler Søren Buhl (60). Han havde to Heste og Vogne og kørte rundt i Byen og solgte Mælk og Smør fra Mejeriet. Naar han ringede med en Klokke, kom Konerne og Pigerne for at handle, og saa snakkede man og udvekslede Nyheder.

Det er altsammen forbi nu.

Paa den vestlige Side af Nørregade efter Peter Sofus laa et lille rødt Hus (57). Det var Skomager Johan Frederik Schlüsen. Vi kaldte ham Fætter Frederik, for han var i Familie med os, vistnok min Bedstefars Fætter. Jeg har tit været oppe paa hans Værksted, naar jeg skulle bringe Fodboldstøvler til Reparation for min Storebror "Petermand". Værkstedet laa nemlig oppe paa Loftet. Her sad Fætter Frederik henne ved Vinduet i Gavlen med sit Arbejde. Fætter Frederik vidste altid, hvad jeg kom efter. Jeg behøvede ikke at sige det. Enten det var Sko, der skulde hentes, eller det var Petermands Fodboldstøvler, der var sat nye Tolde under. Vi sagde Tolde dengang ikke Knopper. Fætter Frederiks Kone, Hanne, var en lille sirlig Kone. Jeg husker hende med Sjal og Tørklæde om Hovedet. Hvem der boede i Huset derefter, husker jeg ikke, men det blev senere købt af Peter Hansen, der byggede Slagtehus i Gaarden og begyndte Slagterforretning. Forretningen gik vist ikke saa længe, og nu er Slagtehuset nedrevet.

Saa fulgte Korsgade, og paa det andet Hjørne laa et Hus (53). Her boede Suurløkke. Han var Postbud og Spillemand i sin Fritid. Jeg mener, han spillede Klarinet.

Efter Surløkkes Hus fulgte Bager Hansen (51).

Han var saa tykmavet, som en Bager skal være, og en glad og munter Mand. Bager Hansens havde en Datter, Inger, som var svagt begavet. Jeg tror, vi i Dag ville have kaldt hende et Mongolbarn. Hun gik ikke i Skole med vi andre, men fik Særundervisning. Det hjalp dog ikke ret meget. Hun lærte aldrig at læse og skrive. Men hun var sød og rar.

Saa fulgte der en Købmand (49). Jeg mener, han i 1920 hed Merrild. Ham husker jeg ikke meget om, men inde i Gaarden boede Jens Hansen. Han havde tidligere bygget Huse i Vejen. Nu havde han en Fedevareforretning og bagude var der en Stald med Heste og Køer. Han havde ogsaa Rullestue, det var Selvbetjening, saa naar Mor havde vasket, var jeg tit med hende at rulle. Nøglen til Rullestuen skulde saa hentes i Fedevareforretningen. Den blev passet

af en Pige, der hed Margrethe. Hun var meget flink ved mig, naar jeg skulde hente for fem Øre Leverpostej, ja, tænk jer, for fem Øre.

Senere kom Jens Hansen selv til at passe Forretningen. Da handlede han kun med Kaffe. Han var daarligt gaaende, og derfor blev han siddende i Forretningen hele Dagen. For at faa Tiden til at gaa imellem Kunderne, spillede han paa Violin, og sommetider sang han til. Det kunne høres helt ud paa Gaden. Et halvt Pund Kaffe kostede en Krone, og naar jeg hentede Kaffe til Mor, fik jeg altid 5 Øre tilbage. "Den Femøre er til dig, lille Georg", sagde han. "Det er for aa hint æ Kafe". Jeg syntes, at Jens Hansen var en rar Mand.

Ved Siden af Jens Hansen (47) boede Jordemoderen, Jensine Pedersen. Hendes Mand var Urmager. Han var meget tynd og bleg og døde af Tuberkulose. Her var fire Børn, Ejler, Arnold, Dagmar og Gudrun. Arnold var ogsaa svagelig og døde ret ung. Men jeg husker, at han kunde lave Is, som han solgte ved Køkkendøren til os Børn. Priserne var 2, 5 og 10 Øre for en Isvaffel. Naar jeg hentede Piskefløde til ham paa Mejeriet, fik jeg en 2 Øres Is. Den var ikke ret stor, men den smagte dejligt. Det var vistnok det første Is, der blev lavet i Vejen. Den ældste Søn, Ejler, blev Smed og senere Maskinist og kom til at sejle med Englandsbaadene. Hans Skib blev minesprængt under Krigen, og han mistede Livet. Pigerne rejste begge to fra Byen. Jeg ved ikke, hvor de er nu.

Det næste Hus (45) var Sagfører Sivebæk. Her var to Børn, Morten og Bitten, men de var begge to ældre end jeg, og jeg ved ikke andet, end at de rejste til Amerika. Sivebæk var Sagfører i Vejen i mange Aar. Han blev over 80 Aar gammel.

Paa den østlige Side af Nørregade laa efter Søren Buhl Vejen Dampvaskeri (58). Ejeren hed Marinus Lynggaard. Foruden Dampvaskeriet, mener jeg, havde han et Par Jerseykøer og en Hest, altsaa lidt Landbrug. Det varede dog ikke saa længe, saa blev køerne og hestene afskaffet, og der kom Bil i Stedet. Lynggaard var interesseret i Fugle og havde en stor Voliere med Guldfasaner og Paafugle, Perlehøns og ogsaa Kanariefugle og Undulater. En hel zoologisk Have. Af Børnene husker jeg bedst Henrik og Emma, som jeg gik i Skole med. En yngre Søn, Alfred, overtog efter Lynggaards Død Dampvaskeriet og drev det i nogle Aar. Han døde ret ung, og hans Kone og Søn driver nu Dampvaskenet videre.

Derefter kom Vognmand Espensen (56), og jeg husker tydeligt, dengang Stalden brændte. Espensen havde 4 eller 6 Heste og en stor Lade med Høloft. Det var et mægtigt Baal. Hestene blev dog alle reddet ud, men Bygningerne brændte. Forretningen blev solgt, og den nye Ejer hed Niels Nielsen. Her var en stor Børneflokk, og da jeg var jævnaldrende med en af Drengene, kom jeg der en Del. Jeg her været med i Skoven for at hente Bøgestammer til Savværket. Det var meget besværligt at faa de tunge Stammer læsset paa Vognene. Men det gik.

Nabo til Vognmanden var Drejer Petersen (54). Her var ogsaa jævnaldrende Børn, jeg kunde lege med, og jeg kom der ret tit. Jeg har tit set, naar Petersen drejede Stoleben og Bordben, men ogsaa finere Ting som Lysestager og Søjler til at sætte Blomster paa, kunde han lave.

Ved Siden af Drejeren boede Skrædder Hansen (52). Han var noget sportsinteressert og havde i sin Ungdom spillet Fodbold paa Vejens Hold. Hans Sønner var ogsaa sportsinteresserede og spillede Fodbold. Jeg var sommetider inde paa Værkstedet og saa, naar Hansen sad oppe paa Bordet og syede. Han havde Benene over kors og kunde lægge Fødderne helt op i Skødet. Det kunde jeg ikke gøre. Hansens Søn drev Forretningen videre i mange Aar, men nu er den nedlagt.

Saa er vi naaet op til Rosengade og springer igen over paa den anden Side af Nørregade.

Efter Sagfører Sivebæk kom Bryggeriet "Kærhøj" (43). Det var et Hvidtølsbryggeri, men havde ogsaa Forhandling af stærkt Øl, baade Tuborg, Carlsberg og Slotsmøllen. Bryggeren hed J.P. Sørensen og havde to Piger Elly og Inger. Fra Bryggeriet kørte man ud paa Landet og til de

omliggende Kroer og Byer med Øl. Hertil havde man store lukkede Vogne til Øllet. Det Øl, der var i Kasser og Flasker, blev anbragt inde i Vognen, mens Øllet i smaa Tønder eller Ankre var hængt op i Jernkæder under Vognen. Det var nogle mægtig store Vogne, og der skulde naturligvis ogsaa store Heste til at trække dem. Jeg tror nok, Sørensen havde 6 store Heste plus en lille Hest, der hed "Trille". Den tilhørte dog Fru Sørensens Broder Jeppe, der var Invalid og gik daarligt. Han spændte tit Trille for Jumben og kørte en Tur i Skoven.

Om Søndagen stod de store Vogne i Bryggeriets Gaard, og naar vi legede "Put", var der et herligt Skjulested inde i Vognene. Det kunde ogsaa ske, at Sørensen kom ud og gav Sodavand til alle Børnene, saa var der Glæde.

Af Arbejderne paa Bryggeriet husker jeg bedst "Lille Mads". Han var som sagt ikke ret stor, og noget af en Særling. Han boede i et Værelse i Forlængelse af Bryggeriet. Naar jeg hentede Hvidtøl til Mor, havde jeg en spand, der kunde rumme 2 liter, det kostede 8 Øre. Mads tog Spanden og fyldte den af en stor Tønde med en mægtig Spuns i. Mens Øllet løb ned stod Mads og rakte Tungen ud af den ene Mundvig. Jeg husker det saa tydeligt. Det var nu hans Maade, naar der var noget, der skulle passes paa.

Det næste Hus i Nørregade (41) var mit Hjem. Min far hed Klaus Schlüsen og var Vognmand. Han kørte Fragt ud fra Vejen Station. Far var en meget alsidig Mand. Oprindelig var han Rebslager, men dette Haandværk blev som saa mange andre konkurreret ud af Fabrikerne. Saa begyndte Far som Vognmand og fik Kørslen paa Vejen Station. Vi havde ogsaa to store Heste, hvormed vi rangerede paa Vejen Station. Der skulde et Par ordentlige "Brød" til at flytte Jernbanevognene. Far var som sagt alsidig. Han var ogsaa Musiker og spillede i Lauridsens Orkester. Han skulde jo tit øve sig, og jeg har tit ligget i min Seng og lyttet til Far, naar han spillede inde i Stuen. Mor var som alle Koner dengang, en stille og tilbageholdende Kvinde, der passede Hus og Børn. Vi var 7 Søsken, saa der var nok at se til.

I samme Hus som os, boede Andreas Skov. Her var 6 Børn, saa der var Liv i Huset. Skov var Kusk paa Bryggeriet Kjærhøj og kørte de lange Ture til Rødding, Mikkeltorp og Skodborg med Øl. Oppe paa Kvisten boede Mette og Peter Petersen. De havde kun én Datter, og hun var voksen og arbejdede paa Cikoriefabrikken.

Peter Petersen arbejdede paa Bryggeriet. Det skete en Gang imellem, at Far inviterede alle Husets Folk paa Skovtur. Saa blev der sat lange Bænke paa Vognene, Seletøjet blev pudset, og der blev smurt Madpakker til hele Dagen. Saa kørte vi i Skoven. Det var meget festligt. Det er jo altid sjovt, naar man er mange om at dele Glæderne.

Ved siden af vores Hus, laa Barbér Paaskes Ejendom (39). Han havde Barbersalon, og hans Kone Hilma Paaske havde Damesalon. Det var et meget driftigt Ægtepar, og særlig Fru Paaske kunde jeg godt lide. Hun var fra Norge og glemte aldrig sit Modersmaal.

Hun talte klingende Norsk. I Ægteskabet var der to Piger, Vera og Olga.

Fru Paaske ville gerne synge og jeg husker, hun ved en Selskabelighed holdt en Tale for Danmark og foreslog, at vi skulle synge "Der er et yndigt Land", for det er et yndigt Land, vi lever i, sagde hun.

Det næste Hus (37) var Waldejers Cigarfabrik.

Fru Waldejer var min Fars Søster, altsaa min Tante, og da min Broder arbejdede som Cigarmager, var jeg tit inde paa Fabrikken og se til ham. Det var jo ogsaa kærkomment for de andre Svende at faa Besøg, saa der blev baade leet og spøgt med mig, naar jeg var derinde. Oppe paa Loftet sad Kvinderne og tilberedte Tobakken. Det var Stripperne. I Dag forstaar man jo noget andet ved Stripper, men Kvinderne her strippede Tobak. Det vil sige, man fjernede Stilken og Ribberne i Bladene, saa der kunde rulles Cigarer af dem. De fine glatte Blade blev

brugt til Dæks altsaa det yderste Lag, mens de mere krøllede blev brugt til Indlæg. Jeg mener, der en Tid var 12 Svende og 6 Kvinder plus en Kontordame beskæftiget paa Fabrikken. Waldeier var jo Tysker og rejste ofte til Hamborg for at købe Tobak. Af de færdige Varer kan jeg huske en Cigar, han kaldte ØK. Det var en virkelig god Cigar, der blev solgt meget. Dengang udsmykkede man jo Cigarkasserne med Billeder af smukke Damer eller af Skibe, f.eks. Ø.K. eller af Væddeløbsheste, og sommetider fik jeg saadanne Billeder at lege med. Det var jeg vældig optaget af. Glansbilleder var jo dyre dengang. I Huset ved Siden af boede Slagter Boisen (35). Her var jeg ofte paa Besøg, for her var to Dreng, som jeg kunde lege med. Det var ogsaa spændende at se, naar der blev slagtet. Det var jo baade Køer, Heste, Grise, Faar og Kalve, der matte lade Livet i Slagtehuset. Det kunde ogsaa ske, at der blev lavet Knækpølser i Slagtehuset, og sommetider fik vi Lov at smage.

Ved Siden af Slagteren laa et lille rødt Hus. Der er nu Radioforretning. I Huset boede en Familie Eriksen. Manden var syg og døde, mens jeg var lille, men jeg kan godt huske ham. Fru Eriksen sad tilbage med 4 Børn, hvad hun levede af, ved jeg ikke, men sommetider lavede hun Slikæbler, som hun solgte ud af Køkkendøren. Et halvt Æble trukket over med noget Sukkerstads kostede 2 Øre. Det har nok ikke været nogen fed Forretning for hende.

I det næste Hus (31) boede Drejer Holberg. Han var oprindelig Rokkedrejer og kunde mange fine Ting. Men han var ogsaa Pumpemager. Dengang var der jo ikke Vandværk i Byen, og hvert Hus skulde derfor have sin Brønd og sin Pumpe. Holberg købte lange, lige Bøgestammer i Skoven og lavede Pumper af dem. At bore en saadan Bøgestamme igennem paa langs saa den blev som et Rør og kunde bruges til Pumpe, var noget af et Kunststykke, men Holberg kunde Kunsten. Først blev Stammen klodset op, saa den laa lige. Saa blev Borene sat paa, og saa begyndte Arbejdet med at dreje rundt. Det hele foregik jo med Haandkraft og tog lang Tid. Naar saa Stammen var boret igennem, skulde der laves Tud og Pumpestang. Inde i Pumpen var der Ventiler, det hed de altsaa ikke, de hed Overspand og Underspand. Overspanden bevægedes op og ned, naar man pumpede, men Underspanden stod fast. Eventuelle Utætheder blev tættet med Blaar, der var dyppet i smeltet Tælle. Det var effektivt. Det var mest Hestetælle, der blev brugt. Det var det bedste. Drejer Holbergs Datter begyndte Legetøjsforretning og Dukkeklinik. En forretning, der bestod i mange Aar. Nu er den ogsaa væk. I et lille Hus (29), der var bygget sammen med Holbergs, boede Kristine Kyhl. Vi kaldte hende "Kyllestinne". Hun maa have været meget lykkelig for Tilværelsen, for hun fik lavet et Træskilt, hvor der var udskaaret Navnet "Lykkehjem". Det blev sat op over Døren ud til Gaden. "Lykkehjem" ja, ja!

I Huset derefter (27) boede Skomager Seeberg. Han havde Forretning og solgte fabrikslavede Sko. Men han kunde ogsaa selv sy Sko og Støvler til Folk. Saa skulde man ind og have taget Maal og tale med Seeberg om, hvordan Støvlerne skulde være. Han var meget dygtig og havde en stor Kundekreds. En Tid var der 6 Mand i Arbejde paa Værkstedet. Seeberg var meget sportsinteresset og var én af de første i Vejen, der fik en Cykel. Han kørte ofte lange Ture paa den. Senere var det Fodbolden, der tiltrak sig hans Opmærksomhed, og han var en interesset Tilskuer ved alle Kampe paa den gamle Sportsplads.

Jacob Jensen havde Tricotageforretning ved Siden af Seeberg (25). Her var ogsaa Uldstrikkeri. og Jensen lavede forskellige Strikvarer til Salg i Forretningen. Havde man et Par gamle Uldsokker, hvor Fødderne var slidt, men Skafterne var gode, kunde man faa strikket nye Fødder i de gamle Skafter. Det var ikke saa dyrt som helt nye Sokker, og det gjaldt jo om at spare. Jacob Jensen havde mange Børn, men jeg husker bedst Amalie, der passede Butikken, og saa den yngste, Lisbeth, som bor her i Vejen endnu.

Paa Hjørnet af Skovvej og Nørregade (23) boede Rasmus Laursen. Han var en ældre Mand, der tidligere havde haft Købmandsforretning nede i den gamle By ved Siden af Bykroen. Nu var han flyttet op i Nørregade, hvor han havde noget Agentur. Jeg mener, det var Løg og Sennep

og forskellige Krydderier, han handlede med. Rasmus Laursen og hans Kone var jo ældre Folk, men rare og flinke var de begge to og meget aandsfriske.

Paa Hjørnet af Nørregade og Rosengade, der hvor nu Klockmann Sko ligger, var der i min Drengetid en aaben Plads. Vognmanden brugte den som Vognplads, og sommetider laa der nogle Dynger Sten paa den.

En Dag var der kørt en Beboelsesvogn op paa Pladsen. Der blev rejst et Telt foran Vognen med et stort Skilt: "Den sorte Diamant". Naar man betalte 25 Øre kunde man komme ind i Teltet og se en Model af en Kulmine i Arbejde. Der var lavet Grubegange hvor Arbejderne maatte kravle med deres Hakker. Der var ogsaa smaa Vogne, hvorpaa Kullene blev kørt hen til Elevatorerne og lange Stiger, der gik fra den ene Grubegang til den anden. Det hele var en Kopi af en rigtig Mine nede i Tyskland. Manden, der fremviste den, var iført en Dragt, som han sagde, stammede fra den Egn, Minen var fra. Naar han drejede paa et Haandtag, kørte det hele: Vognene kørte frem og tilbage, Elevatorerne kørte op og ned, og Mændene brugte Hakkerne. Det var mægtig spændende, og jeg var meget betaget af det. Men saa en Dag var hele Herligheden væk. Kørt til en anden By.

Ved Siden af Pladsen laa Mægler Petersens Hus. Her var en lille Bagerbutik med tilhørende Bageri. Indehaveren hed Frk. Petersen. Senere blev Butikken flyttet om i Indkørslen, og der blev indrettet Café ud til Nørregade. Men da var der kommet en ny Ejer. Denne flyttede saa længere op i Nørregade, men herom senere. Mægler Petersen boede selv paa første Sal, og han havde Marskandiserforretning i Gaarden. Han handlede med alt: Gamle Møbler, brugt Tøj, Bøger o.s.v. Mægler Petersens Svigersøn hed Asmus Sommerlund, og han overtog senere Marskandiserforretningen og drev den i mange Aar.

Det næste Hus (46) var "Flensborglageret". Indehaveren var Fru Valborg Grunnet Lauridsen. Det var mest Tøj og Broderivarer hun handlede med. Men ogsaa Dukker og andet Legetøj kunde man købe dér. Som det fremgaar af Navnet, var det mest tyske Varer, der forhandlede, og Fru V.G. Lauridsen rejste ofte til Flensborg for at købe ind. Der var ogsaa Systue i Forretningen, og jeg mener, der sad 3 Damer og syede hele Dagen. Forretningen blev senere flyttet længere hen i Nørregade og kom til at hedde "Grunnet Lauridsens Varehus". Den er der endnu.

Saa fulgte Jacobsens Købmandshandel (44). Jacobsen havde to Forretninger: Een med Kolonialvarer og een med Fedevarer. Kolonialforretningen blev passet af Jacobsen selv og Sønnen Olav. Fedevarebutikken blev passet af Svigerdatteren Martha. Det var altsaa et Familieforetagende.

Efter Fedevareforretningen fulgte en Glarmester (42). Jeg mener, han hed Andersen. Han var der dog ikke ret længe. Saa blev Forretningen lavet om til Fiskeforretning. Her var levende Aal i Bassiner, og jeg har ogsaa set levende Hummere dér. Det var jo ikke hver Dag, man saa det.

Derefter kom Oxlund. Han havde to Forretninger (38 / 40), een med Dametøj, Kjoler og lignende, og een med Herretøj. Oxlund var en meget driftig Mand. Til Forretningen hørte ogsaa et Skrædderi med flere Svende paa Værkstedet. Han havde en stor Børneflokk, men jeg husker bedst Osvald, som jeg gik i Skole med. Den yngste Søn, Peter, overtog Forretningen efter sin Far og har den endnu.

Det næste Hus (36) var Sæbehuset. Ejeren hed H. Petersen, vi kaldte ham "Sæbehus Petersen". Han havde tidligere været Kedelsmed paa "Mjølner", men paa sine gamle Dage havde han altsaa Sæbehuset.

I Huset paa Hjørnet af Østergade og Nørregade (34) var der Apotek. Det varede dog ikke saa længe, saa blev Apoteket flyttet hen paa det næste Hjørne (28), og der blev indrettet Missionshotel i Bygningen. Missionshotellet gik godt i mange Aar, der var Fortovscafé langs

med Østergade, og der var hyggelige Lokaler indendørs. Senere blev Hotellet solgt og Grunnet Lauridsens Varehus opstod. Det var jo, som før fortalt "Flensborglageret", der blev flyttet og fik Navneforandring. Forretningen drives nu af Knud Lauridsen.

Paa det næste Hjørne (32) laa N. J. Wagners Købmandsbutik. Wagner var Banearbejder ved D.S.B. og hans Kone, Maren Wagner, passede Forretningen. Det var en lille, men solid Købmandsforretning.

Saa fulgte Palle Nielsens Gartnerforretning (30). Palle Nielsen havde selv Gartneri og leverede mange Grøntsager til Butikken. Han var en meget venlig Mand og havde en god Forretning. I Butikken ved Siden af Palle Nielsen var der Cigarforretning. Jeg mener Indehaveren hed Schultz, men jeg er ikke helt sikker.

Saa fulgte (28) det førømtalte Apotek. Det laa paa Hjørnet, hvor Vejen gik om til "Det lille Anlæg". Apotekerens Navn husker jeg ikke rigtig. Maaske var det Wulff.

"Det lille Anlæg" var en ret stor Plads med Græs og saa en del Træer omkring.

Her var en herlig Tumbleplads for os Drengene. Vi legede "Røvere og Politi" og meget andet.

Men saa blev Pladsen ryddet og Springvandet og Vejen Museum blev bygget. Og saa var den Legeplads væk. Saadan gaar det.

Det næste Hus (26) var Fr. Kastens Isenkramforretning. Her kunde man købe alt i Værktøj, Søm og Skruer. Frederik Kasten var en meget dygtig Forretningsmand. Men han var ogsaa meget udadvendt og interesseret i det offentlige Liv i Byen. Borgerforeningen og Handelsstandsforeningen havde hans store Interesse. Og han var Medstifter af Vejen Ringriderforening og blev Foreningens første Formand. Han og Fruen vilde gerne spille Komædie og deltog med stort Held i Dilettantforestillinger, der var arrangeret af Borgerforeningen. Jeg mener ogsaa, at Kasten en Tid var Formand for Vejen Bank. Forretningen drives nu videre af Sønnen Ole.

Saa kommer vi til H. Kiels Forretning (24). Kiel var Manufakturhandler, og Butikken laa paa Hjørnet af Nørregade og Lindegade. I gamle Dage var det en yndet Spøg at sige: "Jeg kan gaa fra Flensborg til Kiel paa fem Minutter". Naar saa der blev protesteret, sagde man: "Ja, fra Flensborg Lager til Kiel". Og det var jo rigtig nok.

Paa det andet Hjørne af Lindegade laa (22) det gamle Elektricitetsværk. Jeg husker, vi gik ind ad en Port i Lindegade. Det første Rum vi kom ind i, var et stort mørkt Rum, men længere inde var der et Rum med nogle Maskiner. Naar vi Drengene gik derind, var det fordi vi kunde købe Pusterør. Det var nogle lange Glasrør, der vistnok havde været anvendt ved Akkumulatorerne. De var meget effektive. Vi brugte Rønnebær og Hyldebær som Ammunition. En Haandfuld Bær inde i Munden og saa et kraftigt Pust gennem Røret, saa kunde Bærrerne flyve ret langt. Det sved ogsaa hvis man blev ramt i Nakken. Pusterørene kostede 25 Øre, ligesom de var store til.

Ved Siden af Værket laa Kosmorama (20), det hed det dengang. Senere fik det Navneforandring til Biografen, og nu hedder det Vejen Kino. Men det ligger stadigvæk paa samme Plads. Kosmorama ejedes af Fru Marthe Friis. Hun var Alene Mor med fire Børn, men hun var en myndig og bestemt Dame, der nok skulle vide at klare sig.

Ved Siden af Biografen (18) var der en Bog og Papirhandel. Jeg tror, Indehaveren hed Nelly Nielsen. Senere flyttede Edvard Nielsen ind. Han havde ogsaa Bogbinderi.

Saa var der Porten ind til Centraltrykkeriets Gaard. Her var ogsaa Æskefabrik. Man lavede her de ovale Æsker til Margarine. De bruges jo ikke mere. Paa Centraltrykkeriet blev Margarinepapiret til Alfa trykt. Det hele blev faktisk styret fra Alfa.

Efter Porten var der en Fedevareforretning. Den tilhørte Poul Simonsen og blev passet af Fru Simonsen. Poul Simonsen selv var Mejerist og havde Ansættelse paa Alfa. Senere blev Fedevareforretningen dog overtaget af Fru Bjørndahl.

Efter Elmegade var der et lille graamalet Hus. Her boede Malermester Madsen. Han var gammel, og snart blev Huset solgt og Forretningen lavet om til Herreekvipering. Den nye Ejerhed Torntoft. Senere kom Rønholt Hansen til og havde saa Forretningen i mange Aar.

Derefter fulgte Mejeriet (12). Det jeg bedst husker er Mejeriudsalget. Her regerede Alma Buhl. Hun var Datter af Mælkehandler Søren Buhl, der boede længere nede i Gaden. Hun var en meget sød og venlig pige, som jeg tror, alle Folk kunde lide. I hvert Fald vi smaa Dreng, der skulde hente Mælk, var glade for hende. Havde vi glemt, hvad vi skulde have, kunde Alma regne det ud for os. Hun kendte jo Familieforholdene. Hun var i Forretningen i over 50 Aar, og jeg mener, hun fik Fortjenstmedaljen i Sølv. Hun havde ogsaa ærligt fortjent den.

Ved Siden af Mejeriet laa August Mørchs Manufakturhandel. Det er egentlig mærkeligt, at der i Nørregade var saa mange Skræddere og Manufakturhandlere. Hele fem. Vejen var jo ikke ret stor. Og i Søndergade var der jo to Manufakturhandlere og een Skrædder. Men der maa jo have været Brug for dem.

Saa fulgte Banken for Vejen og Omegn (8). En statelig Bygning, der ligefrem indgød Ærefrygt! Og kunde Bygningen ikke det, saa kunde Bankdirektøren. Han var en meget fornem Herre. Banken laa paa Hjørnet af Ahorngade og Nørregade.

Paa det modsatte Hjørne laa et meget stort Hus. Man skulde op ad en Del Trapper for at komme op til Huset. Først var der Grossmeyers Købmandshandel (6). Saa var der Indgang til nogle Lejligheder paa første Sal. Saa fulgte (4) Bruun Møllers Boghandel, Fotograf Kock og endelig Urmager L. Schmidt. Schmidt havde ogsaa Telefoncentral og var i det hele taget en virksom Mand, der tog Del i det offentlige Liv.

Fotograf Kock boede paa første Sal, hvor han ogsaa havde Atelier. Han var Søn af føromtalt Vilhelm Kock, der boede længere nede i Nørregade. Naar vi skulde paa Udflugt eller til Ringridning, sendte Far Bud efter Kock, og saa blev vi fotograferet.

Saa er vi naaet til Jernbanen, og vi springer tilbage og over paa den anden Side af Gaden.

Ved det store Kryds, hvor Nørregade, Østergade, Skovvej og Jernbanegade stødte sammen, boede Sadelmager Krarup Jessen (21). Han havde en udstoppet Hest udstillet i Vinduet. Det var vi naturligvis meget optaget af. Hesten var gul, vistnok en Nordbagge. Min Far fortalte, at han havde redet paa Hesten, dengang den var levende. Og den er da ogsaa med paa et Billede fra det gamle Vejen. Den staar ved et Vandtrug paa Marken, der gaar ind til Nørregade. Krarup Jessens Forretning blev overtaget af Sadelmager Lund, den drev den i mange Aar, og Hesten blev staaende til Glæde for mange Børn.

I det næste Hus (19) var en Tandlæge, vistnok Schrøder. Huset blev solgt og Tandlægen flyttede ud i Søndergade. Det var den føromtalt Fru Petersen, der købte Huset og indrettede Hjemmebageri. Hendes Søn, Kaj, var Bagervend og bagte alt Brødet. Han var meget dygtig. Fru Petersen var en meget driftig Dame og fik indrettet en lille Restauration ude i Anlægget, saa Folk der gik Søndagstur i Anlægget, kunde købe deres Kaffe der. Restaurationen var nærmest som en overdækket Terrasse med noget Stakit om. Paa de Dage, hvor der var Fest i Anlægget f.eks. Ringridning eller Dyrskue, havde Fru Petersen en god Forretning. Saa var der dækket med lange Borde ude paa Græsplænen og mange Piger til at servere. Jeg husker, at Sønnen, Kaj, et Aar til Juleudstilling havde lavet en Kopi af Forretningen i Nørregade og ogsaa een af Restaurationen i Anlægget, altsammen i chokolade. Det var udstillet i Vinduet. Han var dygtig.

Det næste Hus (17) var Blikkenslager Chr. Olsen. Han var en gammel Mand, men rask og rørig. Han blev ved at arbejde og sætte Tagrender op, til han var over 90 Aar. Det var en Præstation. Men han var ogsaa en kras Herre, der nok vidste, hvad han vilde.

Saa kommer vi til (15) Gartner Junker. Han havde Forretning og solgte Grønsager og Blomster, men han havde ogsaa en Ejendom paa Vejen Knude, hvor han havde en Planteskole. Han dyrkede Roser og Stauder af mange Slags. Saa solgte han Forretningen til een, der hed A. Jensen, men han var der ikke ret længe, saa kom H. J. Bill til. Han havde Forretningen i mange Aar og naaede vistnok 50 Aars Forretningsjubilæum i Vejen.

Det næste Hus (13) var Folkebladet. Her boede Redaktør Ludvig Rasmussen, og herfra blev Folkebladet delt ud hver Eftermiddag. Gennem Aarene er der mange Drengene, der har tjent en Skilling ved det.

Efter Rasmussens Hus var der en stor Byggegrund. Der blev aldrig bygget paa den. Saa fulgte et stort Hus (9), hvor først Urmager Grunnet havde Forretning. Han lavede ogsaa Brillen, det hører jo som Regel sammen med Urmageriet, men han vilde ogsaa fotografere og solgte Fotografiapparater til Folk. Huset ejedes af C. L. Munk, der senere solgte til H. Sørensen. Sørensen havde en meget stor Forretning. Der var seks til otte Mand i Bageriet og et Par Piger i Butikken. Men han havde ogsaa Landtur og kørte rundt til alle Bøndergaardene og solgte Brød.

I samme Ejendom var der ogsaa en Broderiforretning, der ejedes af Frøken Arents.

Bager Sørensens Hus var bygget sammen med Maskinfabrikant Svennings Ejendom (5). Ud til Nørregade var der et toetages Hus med Kælder. I Kælderen var der Reparation af Cykler, og i Forretningen derover var der Butik, hvor man solgte nye Cykler. Indehaveren hed Gram, men han blev syg og døde. Forretningen blev overtaget af M.P. Mathiasen, der drev den i mange Aar. Paa første Sal havde Frk. Buch Pensionat, og øverst oppe boede Fabrikant Svenning selv. Selve Maskinfabrikken laa ud til Jernbanegade, og her var ogsaa Jernstøberi og Mekanikværksted. Svenning havde 3 Sønner, der hver havde en Afdeling at passe. Albert stod for Maskinfabrikken, Edvard for Støberiet og Christian for Automobilværkstedet.

Sammen med Svennings Hus var bygget et lille gult Hus, men hvem der boede i det, husker jeg ikke.

Saa var der en Smøge, der gik om til Jernbanegade, og derefter fulgte et stort Hus (3), der tilhørte H.P. Andersen, ogsaa kaldet "Sodavands Andersen", fordi han lavede Sodavand i Kælderen. Han havde ogsaa Depot fra Bryggeriet Ceres og kørte rundt i Byen og solgte sine Varer.

Oven over Kælderen var der en Tobakshandel. Ejeren hed Ditlev Holm. Derefter var der Damefrisør Bentsen Jensen, og saa var der en Forretning mere, men hvad det var, husker jeg ikke. Senere blev der dog Møbelforretning, Georg Thams, og senere igen Hattesalon.

Det næste Hus (1) ejedes af P. J. Petersen, Vejen Gæstgivergaard, men hvem der boede i det, husker jeg ikke, muligvis hans Søn, Hans Petersen.

Saa fulgte Indkørslen til Hotellets Gaard. Hotellet havde jo Kørestald, og man kunde køre ind fra Forsiden, altsaa ud mod Jernbanen, og ud igen til Nørregade. Det var smart.

Ud mod Nørregade var der Manufakturforretning. Det var Holger Birkedal. Han handlede med Stof og Dametøj. Paa Hjørnet ud mod Jernbanen havde hans Søster, Kristiane Birkedal Hatteforretning, altsaa Damehatte.

Derefter var saa Indkørslen til Hotellets Kørestald, og længere op ad Gaden laa altsaa Hansens Hotel, og det er der jo endnu.

Saa er vi naaet op til Jernbanen, der deler Vejen i to Dele.

I Søndergade kom jeg ikke saa meget som Dreng. Men jeg husker da en Bladkiosk paa højre Side (*Søndergade 4*). Det har nok været Telegramhallen.

Derefter kom en Slagter (*Søndergade 6*), vistnok Johansen og saa derefter Sparekassen (*Søndergade 8*). Ved Sparekassen gik Jyllandsgade om til Alfa, og inde paa Kontoret kunde vi faa en "Alfa Landevej". Det var et stort Stykke Karton, hvorpaa der var trykt et Landskab med en Landevej, hvor der kørte nogle Alfa Biler. Bilerne og Træerne paa Kartonet kunde foldes ud, saa de kom til at staa op. Saa saa det ud, som om Bilerne kørte paa Landevejen. Vi var jo ikke forvænte med Legetøj, saa vi var glade for dem.

Efter Jyllandsgade kom P. Lauridsens Forretning (*Søndergade 10*). Her var baade Købmandsforretning og Kornhandel med Mølleri. I Møllen arbejdede Peter Møller. Han var en flink Mand, der ogsaa var engageret i Ungdomsarbejde og lærte Børn at danse Folkedans.

Saa fulgte H. C. Lunds Butik (*Søndergade 12*). Det var Herreekvipering, men H.C. Lund havde ogsaa Fabrik, hvor man lavede Dukker: "Dansk Dukke Industri". Dukkehovederne købte man i Tyskland, men Krop, Arme og Ben blev lavet herhjemme. Man syede Lærredet sammen paa Systuen, og saa var der flere Husmødre, der sad hjemme og stoppede Kroppen ud med Træuld og Arme og Ben med Savsmuld. Det var ligesom i den tyske Hjemmeindustri.

Efter H. C. Lund var der Lager af Støbegods. Det var vistnok ogsaa Peder Lauridsen.

Saa fulgte en Elektriker (*Søndergade 14*), der ogsaa var Cykelhandler, Martin Sommerlund.

Det næste, jeg kan huske fra den Tid, er Smed Petersen (*Søndergade 16*). Han var Beslagsmed og havde Vognfabrik, her var mange Folk i Arbejde.

De næste Huse kendte jeg ikke, men jeg husker da, at i en Sidebygning til et af dem boede en Skrædder, han hed Overballe, og jeg syntes, det var et mærkeligt Navn.

Paa Hjørnet af Askovvej (*Søndergade 32*) laa et Mekanikerværksted. Det blev senere til "Ford" og er jo nu en stor Virksomhed.

Paa den østlige Side af Søndergade var jo det gamle Kjærhøj Bryggeri. Det var jo nu flyttet til Nørregade, og hvad der var i Husene, husker jeg ikke.

Men derefter kom Werenberg. Han var Uldspinder, altsaa ikke Strikker, til Forskel fra Jacob Jensen i Nørregade. Werenberg havde dog ogsaa Forretning, hvor man solgte Garn og Tricotagevarer.

Derefter kom Posthuset (*Søndergade 5*), og derefter igen Skomager B. Jensen (*Søndergade 3*).

Omtrent paa Hjørnet af Fredensgade laa Stationsmøllen, men den brændte og blev revet ned kort efter.

Paa det andet Hjørne (*Søndergade 13*) laa "Palmehaven". Det var Afholdsrestaurant, og Ejeren, C.C. Nielsen, var selv ivrig Afholdsmand. I Palmehaven var der en Hyggepianist, der spillede om Aftenen, og sommetider var der ogsaa Optræden af Skuespillere, der sang og fortalte Historier, almindelig Underholdning. Det var jo før Radioen.

Efter Palmehaven var der en Bager (*Søndergade 15*), saa en Fedevareforretning K. Lundgaard, (*Søndergade 17*) en Cigarhandler (*Søndergade 19*) og en Købmandsforretning (*Søndergade 21*).

Derefter kom et Snedkerværksted (*Søndergade 23*). Længere ude lå Plovfabrikken "Stenderup", og omtrent over for den Bakkely Skole (*Søndergade 36*).

Ja, det er jo stort set, hvad jeg kan huske fra den Tid.

Jeg har forsøgt at beskrive Hovedgaden i Vejen som den var i Aarene omkring 1920. Skulde mine Oplysninger ikke være helt korrekte, beder jeg undskylde det er jo længe siden!

Vejen, i Januar 1984

Georg Schlünssen

Redigeret af bogtrykker H. P. Frandsen

September 2008